
ASMENS BIOMETRINIŲ DUOMENŲ PANAUDOJIMO, NUSTATANT TAPATYBĘ BIOMETRINIAIS METODAIS, TEISINIO REGLAMENTAVIMO ANALIZĖ LIETUVOS RESPUBLIKOJE

Olga Trukšina *

*Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Vilniaus miesto antrojo policijos komisariato
Kriminalinės policijos skyrius
Algirdo g. 20, LT-03218 Vilnius
Telefonas 852716623
El.paštas: olga.truksina@policija.lt*

Raimondas Vasiliauskas **

*Mykolo Romerio universiteto Viešojo saugumo fakulteto Valstybės sienos apsaugos katedra
Putvinskio g. 70, LT-44211 Kaunas
Telefonas 303669
El.paštas: r.vasiliauskas@mruni.eu*

Anotacija. Šiuolaikinėje visuomenėje asmens tapatybės nustatymas, panaudojant asmens biometrinius duomenis, yra svarbus dėl keletos priežasčių. Visų pirma tikslu asmens tapatybės nustatymu susirūpinusi pati valstybė, nes tai priemonė automatiniam ir patikimam atpažinimui, kurio dėka tikimasi užkirsti kelią tarptautiniam terorizmui ir siekiama užtikrinti visuomenės saugumą. Antra, tuo suinteresuota pati visuomenė, nes klaidingas tapatybės nustatymas dažnai atneša didelių finansinių nuostolių. Tačiau biometrijos trūkumas yra tas, kad ji gali atvesti prie totalinės piliečių identifikacijos ir visuotinės jų kontrolės, nes dauguma biometrijos prietaisų gali identifikuoti žmones net jiems to nepageidaujant (pavyzdžiui, atpažinti iš balso, iš akies rainelės ar veido). Dėl šios priežasties biometrija gali būti taikoma totaliniam sekimui, o tai jau yra žmogaus pilietinių laisvių, kurias reglamentuoja atitinkami teisės aktai, suvaržymas. Darbe atlikta Lietuvos Respublikos Seimo, Vyriausybės ir teisės saugos institucijų teisės aktų, reglamentuojančių asmens biometrinių duomenų rinkimą, tvarkymą, naudojimą ir saugą, analizė.

Pagrindinės sąvokos: teisinis reglamentavimas, tapatybės nustatymas, asmens biometriniai duomenys, asmens duomenų tvarkymas ir apsauga, pirštų atspaudai, DNR pavyzdžiai, veido atvaizdas.

ĮVADAS

Asmens tapatybės nustatymas biometriniais metodais ir jų pagrindu sukurtos bei sparčiai besivystančios naujos biometrinės sistemos, po 2001 m. įvykdyto teroro akto JAV, tapo perspektyvia aukštųjų technologijų sritimi įgalinančia užtikrinti didesnę visuomenės saugumą. Biometrinės sistemos, asmens tapatybės nustatymo procese, užima vis platesnį pritaikymą teisės saugoje, informacijos sistemose, sveikatos apsaugoje, finansų sektoriuje, įėjimo į ypatingo saugumo pastatus ir teritorijas apsaugos kontrolės sistemose ir daugelyje kitų sričių. Unikalus asmens biometriniai duomenys (veido formos savybės, pirštų ir delno atspaudai, delno forma, akies rainelė ir tinklainė, balso tembras, ausies forma, DNR,

spausdinimo ritmas, parašas, eiseną ir kt.) yra naudojami automatinio asmens atpažinimo (identifikacijos) procedūrose, kai būtina nustatyti, ar asmuo yra tas, kuo jis prisistato esąs, bei asmens tapatybės nustatymo (autentifikacijos) procedūrose, kai biometrinė sistema atpažįsta asmenį, išskirdama jį iš kitų asmenų, kurių biometriniai duomenys yra saugomi duomenų bazėse. Biometrinių sistemų panaudojimo pagrindinis tikslas yra vienareikšmiškai atpažinti ir/ar nustatyti asmens tapatybę, todėl jų taikymas dažnai siejamas su teisėsaugos institucijomis, kai biometriniai duomenys, pavyzdžiui veido atvaizdas, pirštų ir/ar delno atspaudai ar parašas, yra naudojami tiriant nusikalstamas veikas.

Šiuo metu pasaulyje naudojamos ir toliau sparčiai tobulinamos įvairios biometrinės sistemos. Pačios pagrindinės, kurios naudojamos ir Lietuvos Respublikos (toliau – LR) įstaigose bei organizacijose, yra šios:

✓ veido atpažinimo sistemos, kai analizuojamos unikalios veido formos savybės ir pagrindinių bruožų išsidėstymas veide. Šiuolaikinės veido atpažinimo sistemos gali identifikuoti asmenį ir/ar patvirtinti asmens tapatybę pagal pateiktas fotonuotraukas, sukurtą kompozicinį portretą (fotorobotą), naudojant filmuotą ar video medžiagą, o taip pat realiaame laike masinėse žmonių susibūrimo vietose, nustatant asmens tapatybę nuotoliniu būdu. Pagrindinis metodo privalumas – galimybė asmens tapatybę nustatyti nuotoliniu būdu, t.y. nėra tiesioginio kontakto su matavimo aparatu, o žmogaus veidui tiesiog pakanka patekti į vaizdo kameros objektyvą. Ši technologija sudėtinga, nes jos esmę labiausiai lemia programinės įrangos algoritmų panaudojimas atliekant dvimatį ar trimatį veido vaizdo skenavimą ir atpažinimą;

✓ pirštų atspaudų atpažinimo sistemos, kai atliekama kompiuterinė pirštų atspaudų vaizdo analizė ir pagrindinių piršto atspaudų (papiliarinio rašto) savybių (linijų pradžių ir pabaigų, linijų išsišakojimų, susiliejimų, lūžių ir kt.) sulyginimas. Komerciniu požiūriu tai plačiausiai pasaulyje šiuo metu naudojamos sistemos įvairiose visuomenės gyvenimo srityse, tame tarpe ir teisėsaugoje. Tai pakankamą tikslumą (nustatant asmens tapatybę) užtikrinanti biometrinė technologija;

✓ plaštakos geometrijos matavimo ir delno skenavimo sistemos – jų darbo principas panašus į pirštų atspaudų nustatymą. Pirmu atveju fiksuojamas visos plaštakos trimatis vaizdas ir atliekama geometrinių matmenų analizė. Metodas labai patikimas, pasižymi lankstumu ir palyginti didele sparta. Antru atveju skenuojami ir analizuojami delno odos

papiliarinio rašto ypatumai. Šios sistemos dažniausiai naudojamos įėjimo į pastatus ir teritorijas apsaugos kontrolės sistemose, oro uostuose;

✓ akies rainelės ir akies tinklainės atpažinimo sistemos yra vienos iš tiksliausių biometrinių sistemų. Akies rainelės sistemose analizuojama tarp akies vyzdžio ir stiklakūnio esanti (žiedo formos ir turtingos tekstūros spalvoto audinio) akies dalis. Technologija šiuo metu yra sėkmingai taikoma praktikoje. Tarptautinė civilinės aviacijos organizacija akies rainelę, pirštų atspaudus ir veido vaizdą, pripažino ir standartizavo pasų panaudojime. Akies tinklainės sistemose skenuojamas ir analizuojamas akies dugne esantis unikalus kraujagyslių tinklas. Tinklainės unikalumas ir privalumas – ne tik nesikartojantis raštas, bet ir tai, kad skenuojama vidinė akies dalis, kurios neįmanoma imituoti. Tokios sistemos dažniausiai naudojamos superslaptuose ir uždaruose objektuose;

✓ parašo analizės sistemos, kuriose analizuojami pasirašančio žmogaus rankos judesiai. Galima matuoti daugelį parašo proceso savybių: rašiklio prispaudimo jėgą, garsą, kurį sukuria rašiklio ir popieriaus trintis, kampą, kuriuo pakreipiamas rašiklis, jo judėjimo greitis ir t.t.. Dažniausiai naudojamos asmens tapatybę patvirtinančių dokumentų išdavimo įstaigose;

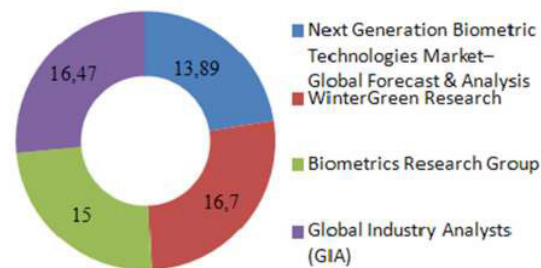
✓ balso atpažinimo sistemos analizuoja unikalias žmogaus balso savybes. Šiose sistemose naudojama palyginti nesudėtinga aparatūra: mikrofonas ir standartinis kompiuteris su balso parametrams tirti reikalinga programine įranga.. Metodas puikiai tinka asmens tapatybei nustatyti pokalbio telefonu metu. Šiuo metu pagrindinės šių sistemų vystymosi kryptys yra tokios: balsų bazių kūrimas; užtriukšmintų garso įrašų filtravimas, garso įrašų suprantamumo gerinimas, norimo asmens balso išskyrimas iš daugelio balsų, asmens identifikavimas pagal balsą ir pan.;

✓ DNR suliginimo sistemose asmens tapatybė yra nustatoma praktiškai vienareikšmiškai. Tačiau kasdieniniame visuomenės gyvenime, dėl pakankamai didelių laiko sąnaudų ir kainos, šios technologijos dažniausiai naudojamas tik teisėsaugos institucijų atliekamuose tyrimuose.

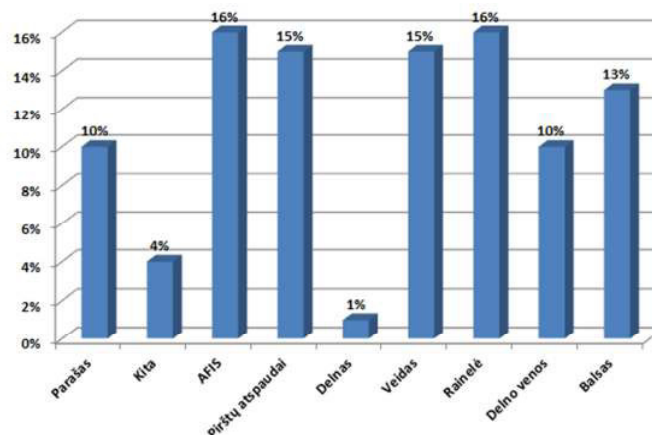
Biometrinių technologijų¹ rinkos vystymosi perspektyvas pasaulyje nagrinėja visa eilė ekspertinių užsienio kompanijų: International Biometric Group's Biometrics Market and Industry (www.biometricgroup.com), Markets and Markets Analysis

¹ Terminas „biometrinės technologijos“ yra suprantamas, kaip visuma technologijų susijusių su asmens tapatybės identifikacija ir autentifikacija, pagal unikalius asmens biometrinius duomenis. Tai įvairių tipų biometrinių duomenų skeneriai, programinė įranga (unikalių požymių išskyrimo ir apdorojimo algoritmai), skirta biometrinių duomenų transformacijai į skaitmeninį kodą (šabloną), duomenų šablonų saugojimo bazės, programinė įranga skirta gautų rezultatų suliginimui ir identifikacijos ir /ar autentifikacijos sprendimo priėmimui.

(www.marketsandmarkets.com), Acuity Market Intelligence (www.acuity-mi.com), Winter Green Research (wintergreenresearch.com), Biometrics Research Group (www.biometrics.cse.msu.edu), Global Industry Analysts (www.strategyr.com), Frost & Sullivan (www.frost.com) ir kitos. Atlikta šių kompanijų biometrinės rinkos augimo prognozių analizė parodė, kad numatomas spartus (apie 15-18%) kasmetinis šių rinkų augimas. Kai kurių šių kompanijų biometrinės rinkos prognozės 2017 metams yra pateiktos 1 paveiksle. Atsižvelgiant į šių kompanijų trumpalaikes ir ilgalaikes prognozes, buvo įvertintos įvairių biometrinių metodų pagrindu sukurtų biometrinių sistemų pagrindinės vystimosi tendencijos iki 2017 metų (pav.2). Prognozuojama, kad didžiąją rinkos dalį užims automatinės pirštų atspaudų identifikavimo sistemos (angl. - Automated Fingerprint Identification System, toliau - AFIS), pirštų atspaudų skeneriai, akies rainelės ir veido atpažinimo sistemos, balso atpažinimo sistemos. Tai pasaulinės tendencijos. Kadangi šios biometrinės sistemos yra aktualios ir Lietuvoje, tai galima prognozuoti vis platesnį jų panaudojimą įvairiose mūsų šalies organizacijose ir teisėsaugos institucijose, siekiant užtikrinti visuomenės saugumą.

1 pav. Biometrinių sistemų rinkos prognozė iki 2017 metų (milijardai USD \$).

2 pav. Biometrinių metodų ir jų pagrindu sukurtų sistemų rinkos prognozė 2015 metais

Visų biometrinių sistemų darbas yra grindžiamas unikalių asmens biometrinių duomenų panaudojimu, tai yra fizinio asmens duomenų, kurie yra susiję su asmens išoriniais požymiais, elgesiu ir psichologinėmis charakteristikomis. Tokių duomenų rinkimas ir naudojimas įvairiems visuomenės gyvenimo tikslams yra tiesiogiai susijęs su asmens pagrindinių teisių ir laisvių apsauga, kurias reglamentuoja atitinkami teisės aktai. Šie duomenys dažnai naudojami ne tik tapatybei nustatyti, bet ir papildomų identifikavimo ir/ar autentifikavimo programų sukūrimui. Dėl to atsiranda problema - tam tikri biometriniai duomenys apima daugiau informacijos nei yra reikalinga asmens tapatybės nustatymui. Pavyzdžiui kovoje prieš terorizmą prioritetą visuomet yra suteikiamas visuomenės saugumui, tačiau ginant vienas vertybes dažnai automatiškai sumažinama kitų apsauga. Todėl reikia nepamiršti teisės į žmogaus orumą, kuris yra neliečiamas ir kurį reikia gerbti ir saugoti, teisės į sveikatą ir sveiką gyvenimą, taip pat į asmenybės ir asmens duomenų apsaugą. Europos Sąjungos žmogaus teisių chartijos² 7 ir 8 straipsniai aiškiai nustato šių paminėtų žmogaus teisių apsaugos standartus, o duomenų apsauga įvardijama kaip viena iš svarbiausių asmens laisvės sąlygų.

Straipsnio **tikslas** - atlikti LR teisės aktų, reglamentuojančių asmens biometrinių duomenų rinkimą, tvarkymą, naudojimą ir saugą, analizę. Įgyvendinant šį tikslą keliami šie **uždaviniai**: 1) išnagrinėti pagrindinius LR Seimo ir Vyriausybės priimtus teisės aktus, reglamentuojančius asmens biometrinių duomenų tvarkymą, šių aktų sąsajas ir harmonizacijos užtikrinimą su analogiškais Europos Sąjungos teisės aktais; 2) atlikti LR teisėsaugos institucijų priimtų teisės aktų, skirtų šių institucijų valdomų registrų įsteigimui ir šių registrų teisinių nuostatų, reglamentuojančių asmens biometrinių duomenų rinkimą, tvarkymą, naudojimą ir saugą, analizę.

Tyrimo objektas - LR teisės aktai reglamentuojantys asmens biometrinių duomenų rinkimą, tvarkymą, naudojimą ir saugą.

Tyrimo metodai. Analizuojant teisės aktus naudoti lyginamasis, analizės bei sisteminimo metodai.

ASMENS BIOMETRINIŲ DUOMENŲ TVARKYMO TEISINIO REGLAMENTAVIMO ASPEKTAI LIETUVOS RESPUBLIKOJE

LR teisės aktus, kurie reglamentuoja asmens biometrinių duomenų rinkimą, tvarkymą, naudojimą ir saugą, sąlyginai būtų galima skirstyti į dvi grupes. Pirmai grupei galima būtų

² Europos Sąjungos Pagrindinių Teisių Chartija (2010 3 30 LT C 83/02).

priskirti teisės aktus, kurie pakankamai pilnai atspindi pagrindines Europos Sąjungos (toliau – ES) ir Tarptautinės civilinės aviacijos organizacijos ([angl.](#) - *International Civil Aviation Organization*³, toliau - ICAO) teisės aktų nuostatas, reglamentuojančias asmens privatumo problemas susijusias su biometriniiais asmens duomenimis, jų paėmimu, naudojimu, tvarkymu ir apsauga. Prie antrosios grupės tikslinga priskirti LR teisėsaugos institucijų (Vidaus reikalų sistemai priklausančių - [Vidaus reikalų ministerijos](#) (toliau – VRM), [policijos](#), [Sienos apsaugos tarnybos](#), [muitinės](#) ir specialiųjų tarnybų) teisės aktus, skirtus žinybinių registrų steigimui. Šių registrų teisinės nuostatos reglamentuoja asmenų, patekusių į teisėsaugos akiratį, biometrinių duomenų paėmimo, naudojimo ir saugojimo tvarką.

Vienas pagrindinių pirmosios grupės LR teisės aktų, kuriame reglamentuojamos asmens duomenų tvarkymo, panaudojimo ir saugumo teisinės nuostatos yra LR Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymas (toliau - ADTAĮ), kuris „nustato fizinių asmenų, kaip duomenų subjektų teises, šių teisių apsaugos tvarką, juridinių ir fizinių asmenų teises, pareigas ir atsakomybę tvarkant asmens duomenis“⁴. Įstatymas aktualiai atspindi LR asmens duomenų apsaugos teisinį reglamentavimą suderintą su Europos Sąjungos teisės aktais ir visų pirma Europos Parlamento (toliau – EP) ir Europos Tarybos (toliau – ET) Direktyvos 95/46/EB⁵ iškeltomis problemomis, iš kurių viena pagrindinių – grėsmė asmens privatumui.

ADTAĮ pagrindinis tikslas, nurodytas 1 str. 1 d., yra „ginti žmogaus privataus gyvenimo neliečiamumo teisę tvarkant asmens duomenis“⁶. Kaip reglamentuoja ADTAĮ 2 str., „bet kuri informacija, susijusi su fiziniu asmeniu – duomenų subjektu, kurio tapatybė yra žinoma arba gali būti tiesiogiai ar netiesiogiai nustatyta pasinaudojant tokiais duomenimis kaip asmens kodas, vienas arba keli asmeniui būdingi fizinio, fiziologinio, psichologinio, ekonominio, kultūrinio ar socialinio pobūdžio požymiai“⁷ yra laikoma asmens duomenimis.

³ Tarptautinė civilinės aviacijos organizacija yra [JTO](#) sukurta organizacija, nustatanti tarptautines normas, kordinuojanti aviacijos vystymą, reguliuojanti skrydžių saugumą ir efektyvumą. Šiuo metu organizacija jungia 190 šalių. Lietuva Tarptautinės Civilinės Aviacijos Organizacijos nare tapo [1992 m. vasario 7 d.](#) 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 390/2009 (OL L 131/1) apibrėžiami biometrinių identifikatorių rinkimo standartai, atsižvelgiant į atitinkamas Tarptautinės civilinės aviacijos organizacijos (ICAO) nustatytas nuostatas.

⁴ Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymas. Nr. 1-1374. *Valstybės žinios*, 1996.07.03, Nr.: 63-1479; *Valstybės žinios*, 2008.02.23, Nr.: 22-804).

⁵ Europos Parlamento ir Tarybos 1995 m. spalio 24 d. direktyva 95/46/EB „Dėl asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo.“ [1995] OL L 281, 23.11.1995, p. 31. Tai svarbiausias galiojantis asmens duomenų apsaugą reglamentuojantis ES teisės aktas, priimtas siekiant dviejų tikslų: apsaugoti pagrindinę teisę į duomenų apsaugą ir užtikrinti laisvą asmens duomenų judėjimą tarp valstybių narių.

⁶ ADTAĮ, *op cit.*, 1 str. 1 d.

⁷ ADTAĮ, *op cit.*, 2 str. 1 d.

Taigi, biometriniai asmens duomenys, būdami fizinio, fiziologinio, psichologinio, pobūdžio asmens požymiais, yra ADTAĮ sąvokos „asmens duomenys“ dalis, nes atskirai sąvokos „biometriniai asmens duomenys“ ADTAĮ nėra. Todėl šis teisės aktas būtų pagrindinis taikytinas ir biometrinių asmens duomenų tvarkymui. Biometriniai asmens duomenys turi būti tvarkomi tik jeigu tam yra teisinis pagrindas.

Santykius, kurie atsiranda tvarkant asmens duomenis automatinio būdu, taip pat neautomatinio būdu tvarkant asmens duomenų susistemintas rinkmenas (sąrašus, kartotekas, bylas, sąvadus ir kita) – reglamentuoja ADTAĮ 1 str. 2 d.: „Šis įstatymas reglamentuoja santykius, kurie atsiranda tvarkant asmens duomenis automatinio būdu, taip pat neautomatinio būdu tvarkant asmens duomenų susistemintas rinkmenas: sąrašus, kartotekas, bylas, sąvadus ir kita. Įstatymas nustato fizinių asmenų, kaip duomenų subjektų, teises, šių teisių apsaugos tvarką, juridinių ir fizinių asmenų teises, pareigas ir atsakomybę tvarkant asmens duomenis.“⁸. Jeigu asmens duomenis tvarko fizinis asmuo tik asmeniniams poreikiams, nesusijusiems su verslu ar profesija, ADTAĮ nėra taikomas, pvz., jeigu asmuo įsigyja biometrines spynas savo namų nuo vagystės apsaugai arba biometrines užraktas savo automobilio apsaugai ir pan.

Asmens biometriniai duomenys gali būti tvarkomi tik esant teisėtam pagrindui. Asmens duomenų tvarkymas laikomas teisėtu tik tuo atveju, jeigu jis atitinka ADTAĮ 3 ir 5 str. reikalavimus, kuriuos privalo užtikrinti duomenų valdytojas, tai būtų: 1) asmens duomenys tvarkomi tik esant apibrėžtam ir teisėtam tikslui; 2) duomenų tvarkymas turi būti tikslus, sąžiningas ir teisėtas; 3) būtina asmens duomenų tvarkymo nuolatinė kontrolė: „asmens duomenys, nuolat atnaujinami, o netikslūs ar neišsamūs duomenys turi būti ištaisyti, papildyti, sunaikinti arba sustabdytas jų tvarkymas“⁹; 4) turi būti užtikrintas duomenų tapatumas, tinkamumas, duomenų rinkimo ir saugojimo proporcingumas; 5) būtinas saugojimo termino priklausomumas nuo tikslų, dėl kurių šie duomenys buvo surinkti ir tvarkomi.

Naudojant biometrines asmens tapatybės identifikavimo ir/ar autentifikavimo sistemas visų pirma turi būti įvertintas tvarkomų asmens biometrinių duomenų proporcingumas ir būtinumas. Pvz., diegti biometrines sistemas, paremtą asmens atpažinimo pagal pirštų atspaudus metodu, įėjimo kontrolei užtikrinti į sveikatingumo ar sporto centrą, saugant duomenis centralizuotai, būtų nei proporcinga, nei būtina, kadangi pilnai pakaktų ir kitų saugumo

⁸ ADTAĮ, *supra* note 4., 1 str. 2 d.

⁹ ADTAĮ, *supra* note 4., 3 str. 3 d.

priemonių (pvz., magnetinių kortelių). Daugelyje ES šalių toks biometrinių duomenų naudojimas ir centralizuotas šių duomenų saugojimas gali būti leidžiamas tik tokiais atvejais, kai svarbesnis yra visuomenės saugumas. Nagrinėjant biometrinės sistemos proporcingą taikymą, reikia atsižvelgti ir į tai, ar biometrinė sistema yra būtina poreikiui tenkinti ir ar nėra pasirenkama vien dėl patogumo arba ekonomiškumo.

ADTAĮ 5 str. numatyta, kad tvarkant asmens duomenis, duomenų subjekto sutikimas yra privalomas, be to sutikimas turi būti laisvas, o ne priverstinis. Tai reiškia, kad asmuo turi būti visapusiškai informuotas apie jo biometrinių duomenų tvarkymą, kokios yra jo teisės, kiek galioja jo sutikimas, kada jis gali sutikimą atšaukti, koku būdu saugomi ir tvarkomi duomenys, kaip galima susipažinti su informacija ir t.t.

Taikant ADTAĮ 5 str., biometrinių sistemų panaudojimas ir biometrinių asmens duomenų tvarkymas yra laikomas teisėtu ir be duomenų subjekto sutikimo, pvz., jeigu duomenų valdytojo interesai yra svarbesni už duomenų subjektų teisę neregistruoti duomenų biometrinėje sistemoje. Tarkim, taikant proporcingumo principą, siekiant kontroliuoti įėjimą į cheminę laboratoriją su pavojingais virusais, į atominę elektrinę, ar kai yra objektyviomis aplinkybėmis ir dokumentais pagrįstų konkrečiau didelio pavojaus įrodymų, asmens sutikimas nėra privalomas.

Parentant organizacines ir technines duomenų saugumo priemones, duomenų valdytojais ir duomenų tvarkytojais privalo vadovautis bendraisiais reikalavimais organizacinėms ir techninėms duomenų saugumo priemonėms¹⁰, kurios skirtos asmens duomenų apsaugai nuo atsitiktinio ar neteisėto jų sunaikinimo, pakeitimo, atskleidimo ir nuo bet kokio kito neteisėto tvarkymo. Nurodytame įsakyme pabrėžiama, kad duomenų valdytojas turėtų nustatyti biometrinių duomenų saugojimo terminą bei užtikrinti, kad po pagrįsto duomenų saugojimo laikotarpio duomenys būtų visiškai ištrinti. Tvarkant asmenų biometrinius duomenis ar jų šablonus (skaitmeninius atitikmenis) automatiniu būdu, pagal ADTAĮ 31 str., duomenų valdytojas privalo Vyriausybės nustatyta tvarka pranešti Valstybinei duomenų apsaugos inspekcijai (toliau - VDAI), kuri tam tikrais atvejais atlieka išankstinę patikrą numatytą ADTAĮ 33 str.

Saugant biometrinius duomenis centralizuotai, visuomet iškyla pavojus dėl šių duomenų naudojimo, kai dėl įvairių biometrinių sistemų technologinių sprendimų, tarpusavyje

¹⁰ Valstybinės asmens duomenų apsaugos inspekcijos direktoriaus 2008 m. lapkričio 12 d. įsakymas Nr. IT-71(1.12) „Dėl bendrųjų reikalavimų organizacinėms ir techninėms duomenų saugumo priemonėms patvirtinimo. *Valstybės žinios*. 2008, Nr. 135- 5298.

sujungiamos įvairios biometrinių duomenų bazės. Pavojus, kad tokie duomenys bus pakartotinai panaudoti nesuderinamais tikslais, ypač neleistinos priegigos atveju, visada yra. Todėl tokiose sistemose turi būti nustatytos papildomos apsaugos priemonės, rekomenduojamos kompetentingos nacionalinės duomenų apsaugos institucijos, kurios kontrolė, tokiais atvejais, turėtų būti visokeriopai sustiprinta.

Tvarkant asmens biometrinius duomenis, turi būti įvertinama, koku būdu gali būti saugomi asmens biometriniai duomenys: biometrinės sistemos įrenginio atmintyje, centrinėje duomenų bazėje ar išorinėje laikmenoje. Kiekvienu atveju, atsižvelgiant į individualų tvarkymo poreikį, reikėtų pasirinkti mažiausiai asmens privatumą ribojančias priemones. LR Seimo ir Vyriausybės teisės aktai, reglamentuojantys asmens biometrinių duomenų panaudojimą asmens tapatybę patvirtinančiuose dokumentuose, privalo vadovautis nuostatomis suderintomis su atitinkamų dokumentų įstatymų prieduose nurodytais ES teisės aktais.

Sutinkamai su ES Parlamento ir Tarybos priimtu ir papildytu reglamentais¹¹,¹² ir ICAO rekomendacijomis, ISO/IEC 7810:1995 standartu ir ICAO DOC 9303¹³ nustatytais reikalavimais, aktualioje LR paso redakcijos¹⁴ 4 str. 3 dalyje pateikta nuostata dėl asmens veido atvaizdo duomenų fiksavimo elektroniniu būdu į pasą¹⁵, kuri įsigaliojo nuo 2006 m., o nuostata dėl asmens pirštų atspaudų – įsigaliojo Europos Komisijai nustačius technines specifikacijas dėl pirštų atspaudų. Šie asmens biometriniai duomenys yra talpinami paso elektroninėje laikmenoje ir saugomi pagrindinio valstybės registro - LR gyventojų registro¹⁶ duomenų bazėje teisės aktų nustatyta tvarka. LR gyventojų registro įstatymo 14 str. 1 ir 2 punktuose nurodoma, kad už šio registro duomenų saugą yra atsakingos registrą tvarkančios įstaigos, o registrą tvarkančių įstaigų darbuotojai turi pasirašyti pasižadėjimus, kad saugos asmens duomenų paslaptį ir nepažeis šio ir ADTA įstatymo. Be to įstatymo 11 str. 5 dalyje yra nurodoma, kam gali būti teikiami asmens biometriniai duomenys: „Veido atvaizdas,

¹¹ Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2252/2004 2004 m. gruodžio 13 d. „Dėl valstybių narių išduodamų pasų ir kelionės dokumentų apsauginių savybių ir biometrikos standartų“ [2004] OL L 385/1.

¹² Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 444/2009 2009 m. gegužės 28 d. iš dalies keičiantis Tarybos reglamentą (EB) Nr. 2252/2004 „Dėl valstybių narių išduodamų pasų ir kelionės dokumentų apsauginių savybių ir biometrikos standartų“ [2009] OL L 142/1.

¹³ Machine Readable Travel Documents. Doc 9303. V2. Specifications for electronically enabled passports with biometric identification capability. http://www.icao.int/publications/Documents/9303_p1_v1_cons_en.pdf.

¹⁴ Lietuvos Respublikos paso įstatymas. Nr. IX-590. 2001-11-08. *Valstybės žinios*, 2001, Nr. 99-3524.

¹⁵ Paso elektroninėje laikmenoje yra paso savininko dvimatė nuotrauka, piršto atspaudas, bei asmeniniai duomenys: vardas, pavardė, gimimo data, paso numeris, jo išdavimo data bei jo galiojimo pabaiga. Kad pasas turi biometrinių duomenų elektroninę laikmeną nurodo paso viršelio apačioje specialus simbolis.

¹⁶ Lietuvos Respublikos gyventojų registro įstatymas. *Valstybės žinios*. 1992, Nr. I-2237.

pirštų atspaudai ir parašas gali būti teikiami tik teisėtvarkos, žvalgybos ir asmens tapatybę patvirtinančius dokumentus išduodančioms institucijoms. Veido atvaizdas ir parašas gali būti teikiami valstybės institucijoms juridinę galią turinčių dokumentų gamybai tik esant asmens sutikimui. Veido atvaizdas gali būti teikiamas finansų įstaigoms tik tų asmenų, kuriems ketinama suteikti finansines paslaugas, susijusias su rizikos prisiėmimu. Veido atvaizdas teikiamas sveikatos priežiūros įstaigoms nenustatytos asmens tapatybės pacientų asmens tapatybei patvirtinti ir (ar) nustatyti, taip pat notarams ir antstoliams – teisės aktų nustatytais funkcijoms atlikti, kai to reikia kaip papildomos asmens identifikavimo priemonės asmens tapatybei nustatyti.“ Analogiški reikalavimai dėl biometrinių asmens duomenų panaudojimo ir saugos yra pateikti LR tarnybinio paso įstatyme¹⁷, Asmens tapatybės kortelės įstatyme¹⁸ ir LR įstatyme „Dėl užsieniečių teisinės padėties“¹⁹. Šie reikalavimai į nurodytus teisės aktus įtraukti ir yra pastoviai atnaujinami nuo 2006 m., atsižvelgiant į naujausius ES reikalavimus ir ICAO rekomendacijas.

Įstatymiškai įteisinus biometrinių duomenų naudojimo tvarką minėtuose asmens tapatybę patvirtinančiuose dokumentuose, Žmogaus teisių stebėjimo instituto (toliau – ŽTSI)²⁰ 2011 m. ataskaitoje atkreiptas dėmesys į tai, kad dar 2006 m. Lietuvoje visuomenė nebuvo tinkamai informuota apie pasų su biometriniais duomenimis įvedimą. Nei politiniame, nei visuomeniniame lygmenyje nevyko diskusijos dėl šių dokumentų patikimumo, efektyvumo ir, svarbiausia, dėl jų įtakos asmens teisei į privataus gyvenimo gerbimą. Tačiau reikia priimti dėmesin tai, kad asmens tapatybę patvirtinančių dokumentų apsauginės savybės bei biometrikos standartai ES valstybių narių pasuose ir kelionės dokumentuose atsirado 2004 m. priėmus EP ir ET Reglamentą Nr. 2252/2004, vėliau Reglamentą Nr. 444/2009 EB²¹, o tai yra ne diskutuotinas, o privalomas teisės aktas.

¹⁷ Lietuvos Respublikos tarnybinio paso įstatymas. *Valstybės žinios*. 2000, Nr. 7-178.

¹⁸ Asmens tapatybės kortelės įstatymas. *Valstybės žinios*. 2001, Nr. 97-3417. Šis įstatymas ir jo 2, 4, 5 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymas (*Valstybės žinios*, 2010, Nr. 125-6379) įteisinu asmens biometrinių duomenų bei asmens atpažinimo elektroninėje erdvėje sertifikato ir kvalifikuoto sertifikato diegimą į asmens tapatybės korteles.

¹⁹ LR įstatymas „Dėl užsieniečių teisinės padėties“. *Valstybės žinios*. 2004, Nr. 73-2539. Šio įstatymo 121 ir 122 straipsniai reglamentuoja atvejus, kai asmens tapatybei nustatyti užsienietis yra nufotografuojamas ir paimami jo pirštų atspaudai ar atliekamas DNR testas.

²⁰ Žmogaus teisių stebėjimo instituto 2011m. veiklos ataskaita. Vilnius, 2012.

https://www.hrmi.lt/uploaded/PDF%20dokai/Ataskaita_ZTSI_GALUTINE_2011_1.pdf - prisijungimo laikas: 2014-09-24.

²¹ 2009 m. gegužės 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr.444/2009, iš dalies keičiančiame Tarybos reglamentą (EB) Nr. 2252/2004 dėl valstybių narių išduodamų pasų ir kelionės dokumentų apsauginių savybių ir biometrikos standartų, reglamentuota, kad pasuose ir kelionės dokumentuose turi būti labai saugi laikmena, kurioje yra veido atvaizdas. Valstybės narės į sąveikias formas taip pat įtraukia du tiesiai įspausčius

Tokiu būdu galima daryti išvadą, kad pagrindiniai LR teisės aktai, kurie reglamentuoja biometrinių asmens duomenų panaudojimą tapatybės nustatymo procese - ADTA įstatymas, įstatymai priimti dėl asmens tapatybę patvirtinančių dokumentų paskirties, jų išdavimo, galiojimo, keitimo, grąžinimo, paėmimo, paskelbimo negaliojančiais ir juose įrašomus asmens duomenis, tame tarpe ir biometrinius - yra harmonizuoti su pagrindiniais ES teisės aktais reglamentuojančiais asmens duomenų (tame tarpe ir biometrinių) teisinę apsaugą.

Antrajai grupei priskirtini LR teisėsaugos institucijų (Vidaus reikalų sistemai priklausančių – VRM, [Policijos](#), [Sienos apsaugos tarnybos](#) ir kitų) teisės aktai, reglamentuojantys asmens biometrinių duomenų paėmimą, naudojimą, tvarkymą ir saugojimą, yra pateikiami Vyriausybės ir LR teisėsaugos institucijų žinybiniuose registruose, bei informacinėse sistemose.

Policijos veiklos įstatyme²² nurodoma, kad siekiant užtikrinti kuo efektyvesnę asmens biometrinių duomenų (pirštų atspaudų, DNR pavyzdžių, veido atvaizdų) pateikimą į atitinkamų registru duomenų bazes, būtina vadovautis esančiais ir nuolat atnaujinamais tų registru nuostatais. Ir anksčiau LR policijos veiklos įstatyme pareigūnams buvo suteikta teisė daktiloskopuoti asmenis, o policijos įstaigoms gautus daktiloskopinius duomenis tvarkyti žinybiniame registre, tačiau asmenų, kuriuos galima daktiloskopuoti, kategorijos nebuvo apibrėžtos tiksliai. Šis neapibrėžtumas buvo ištaisytas Policijos veiklos įstatymo 18 str. 13 d. pakeitimu²³, kuris nustato kategorijas asmenų, kuriuos galima „matuoti, aprašyti jų išorės požymius, daryti garso ar vaizdo įrašus, imti pirštų atspaudus, ėminių genetiniams tipizavimui ar pavyzdžius lyginamajam tyrimui ir identifikavimui atlikti“. Šis įstatymo pakeitimas sąlygojo visos eilės žinybinių registru, kuriuose nurodomos atitinkamos asmenų kategorijos²⁴ ir biometrinių duomenų iš šių asmenų paėmimas, tvarkymas, naudojimas ir sauga, atnaujinimą. ADTAĮ 5 str. numatyta, kad tvarkant asmens duomenis, duomenų subjekto

pirštų atspaudus. Duomenys turi būti apsaugoti, o laikmena turi būti pakankamos talpos ir galios, kad būtų garantuotas duomenų integralumas, autentiškumas ir konfidencialumas.

²² Lietuvos Respublikos policijos veiklos įstatymas. *Valstybės žinios*. 2000, Nr. 90-2777; *Valstybės Žinios*. 2000, Nr.: 101.

²³ Lietuvos Respublikos policijos veiklos įstatymo 1, 2, 3, 6², 7, 11, 12, 15, 16, 18, 19 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymas. *Valstybės Žinios*. 2009, Nr. 130- 5637.

²⁴ Pagrindinės žinybiniuose registruose pateikiamos asmenų kategorijos, iš kurių paimami atitinkami biometriniai duomenys yra: asmenys, kuriems taikomos prevencinio poveikio priemonės pagal LR organizuoto nusikalstamumo užkardymo įstatymą; asmenys įstatymų ar kitų teisės aktų nustatyta tvarka įrašyti į policijos įskaitas; asmenys, kuriems įteiktas pranešimas apie įtarimą padarius nusikalstamą veiką; kardomojo kalinimo tvarka suimti asmenys atvejais, nustatytais LR suėmimo vykdymo įstatyme; laikinai sulaikyti asmenys; teisti asmenys; LR atlikę teismo nuosprendžiu paskirtą arešto ar terminuoto laisvės atėmimo bausmę ir kitos konkrečiam registru priskirtos asmenų kategorijos.

sutikimas yra privalomas, be to sutikimas turi būti laisvas, o ne priverstinis. Tačiau atsižvelgiant į visuomenės saugumo užtikrinimo būtinybę ir aukščiau nurodytas asmenų kategorijas šis reikalavimas negali trukdyti teisinio proceso eigai.

Pagrindiniai valstybės ir žinybiniai registrai, bei informacinės sistemos, kuriuose kaupiama informacija apie asmens biometrinius duomenis yra šie: LR gyventojų registras, daktiloskopinių duomenų registras, DNR registras, habitoskopinių duomenų registras, ieškomų asmenų, [neatpažintų lavonų](#) ir [nežinomų bejėgių asmenų](#) registras. Šių registrų teisinės nuostatos reglamentuoja jų paskirtį²⁵, biometrinių asmens duomenų paėmimą, tvarkymą, saugą, registrų duomenų teikėjus, sąveiką su kitais registrais ir kitus aspektus.

Daktiloskopinių duomenų Lietuvos policijos žinybinis registras²⁶ buvo įsteigtas automatizuotos daktiloskopinės identifikacijos sistemos duomenų bazės pagrindu. Šio registro paskirtis, reglamentuota 3 punkte, sutampa su aukščiau nurodytomis nuostatomis. Registro objektus (asmens biometrinius duomenis) registre tvarko Lietuvos policijos kriminalistinių tyrimų centras (toliau - LPKTC), kuris ir atsako už jų registraciją, patikrinimą ar jie teisingi, tikslūs, išsamūs, atnaujinimą, papildymą ir saugą. Registre tvarkomi biimetriniai duomenys - yra nurodyti registro 19.8 ir 19.9 punktuose – tai „rankų atspaudai (tai yra rankų visų pirštų ir delnų papiliarinių linijų atspindžiai ir rankų pėdsakai, tai įvykio vietose rastos ir paimitos nenustatytų asmenų rankų papiliarinių linijų žymės) ir skaitmeniniai veido ir ypatingų žymių atvaizdai, kai daktiloskopavimui yra naudojamas elektroninis skenavimo įrenginys“. Šie duomenys yra registruojami pateikus registro tvarkymo įstaigai daktiloskopines korteles ir korteles su rankų pėdsakų atvaizdais arba jų atitikmenis elektronine forma. Registre nėra detalizuojami skenavimui skirtų įrenginių tipai, nuo kurių veikimo principo priklauso paimamų biometrinių duomenų tikslumas, patikimumas ir kitos technologinės charakteristikos. Tai susiję su nuolat tobulėjančiomis biimetrinėmis technologijomis, kurios apima ne tik skenavimo principus, bet ir viso proceso programinį aprūpinimą. Šis klausimas priklauso vadovaujančios registro tvarkymo įstaigos – Policijos departamento kompetencijai,

²⁵ Nagrinėjamų registrų pagrindinė paskirtis, pateikiama registrų nuostatose - registruoti registrų objektus, kausti, apdoroti, sisteminti, saugoti, naudoti ir teikti registrų duomenis ikiteisminio tyrimo įstaigoms, prokuratūrai, teismams, kitoms įgaliotoms valstybės institucijoms, o ES teisės aktų bei LR tarptautinių sutarčių, įstatymų nustatyta tvarka užsienio valstybių teisės saugos institucijoms bei tarptautinėms teisės saugos organizacijoms nusikalstamų veikų atskleidimo, tyrimo ir prevencijos, viešosios tvarkos ir visuomenės saugumo užtikrinimo tikslais ir atlikti kitus registro duomenų tvarkymo veiksmus.

²⁶ Lietuvos policijos generalinio komisaro 2007 m. vasario 5 d. įsakymas Nr. 5-V-88. „[Dėl Lietuvos policijos daktiloskopinių duomenų registro steigimo](#)“. *Valstybės Žinios*. 2007, Nr. 19-751.

kuris ir organizuoja kompiuterinės, programinės, komunikacinės įrangos įsigijimą, nustato šios įrangos priežiūros reikalavimus, sprendžia modernizavimo ir plėtimo klausimus.

Registro duomenų saugą reglamentuoja nuostatos, kurios pateiktos registro VIII skyriuje²⁷. Reikia atkreipti dėmesį į šiame registre reglamentuojamą asmens biometrinių duomenų registravimą ir teisę asmeniui, kurio duomenys įrašyti registre, susipažinti su šiais tvarkomais duomenimis: „Asmuo, kurio duomenys įrašyti registre, pateikęs asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą ir rašytinį prašymą registro tvarkymo įstaigai, turi teisę susipažinti su registre tvarkomais savo duomenimis arba peržiūrėti juos kompiuterio ekrane registro tvarkymo įstaigoje“²⁸. Taip pat „Asmuo, kurio duomenys įrašyti registre, susipažinęs su registre tvarkomais savo duomenimis, turi teisę reikalauti, kad būtų ištaisyti neteisingi, papildyti neišsamūs, pašalinti nereikalingi arba neteisėtai surinkti duomenys“²⁹. Duomenų surinkimo teisėtumas reglamentuojamas registro 4.1.-4.2. punktuose pateikiamu asmenų, kurių biometriniai duomenys surenkami, apibūdinimu, o 5.1.-5.2. punktuose nurodoma būtinybė šiuos duomenis surinkti.

Šiame registre pateiktos teisinės nuostatos, reglamentuojančios asmenų biometrinių duomenų tvarkymą, yra susietos su LR ir ES galiojančiais teisės aktais, užtikrinančiais šių duomenų saugų panaudojimą.

DNR žinybinis registras³⁰, pradėjęs veikti 2011 m. liepos 1 d., buvo įsteigtas automatizuotos DNR identifikacijos sistemos duomenų bazės pagrindu. Pagrindinė tvarkymo įstaiga yra LPKTC, kuris atsakingas už registro objektų – DNR analičių ir nenustatytų asmenų įvykio vietose paliktų biologinių pėdsakų (asmens biologinė medžiaga, rasta įvykio vietoje) paėmimą, tvarkymą ir saugą. Asmenų³¹ DNR duomenys šiame registre yra tvarkomi siekiant užtikrinti viešąją tvarką ir visuomenės saugumą, o taip pat siekiant atskleisti nusikalstamas veikas, pagerinti tyrimo rezultatus ir nusikaltimų prevenciją. Todėl ypatingas dėmesys yra

²⁷ Registro duomenų saugą reglamentuoja Registro duomenų saugos nuostatai, patvirtinti Lietuvos policijos generalinio komisaro 2008 m. sausio 8 d. įsakymu Nr. 5-V-8 (*Valstybės žinios*, 2008, Nr. 9-325) ir kiti saugos dokumentai, kurie rengiami, derinami ir tvirtinami Bendrųjų elektroninės informacijos saugos valstybės institucijų ir įstaigų informacinėse sistemose reikalavimų, patvirtintų LR Vyriausybės 1997 m. rugsėjo 4 d. nutarimu Nr. 952 (*Valstybės žinios*, 1997, Nr. 83-2075; 2007, Nr. 49-1891), nustatyta tvarka.

²⁸ Daktiloskopinių duomenų Lietuvos policijos žinybinis registras, *supra* note 26, 35punktas.

²⁹ Daktiloskopinių duomenų Lietuvos policijos žinybinis registras, *supra* note 26, 36 punktą.

³⁰ Lietuvos policijos generalinio komisaro 2011 m. sausio 20 d. įsakymas Nr. 5-V- 42. „Dėl DNR duomenų registro steigimo ir nuostatų patvirtinimo“. *Valstybės žinios*. 2011, Nr.10-475.

³¹ „asmenų kategorijos“, *supra* note 24. Pateiktą šioje nuorodoje sąrašą reikia papildyti: „asmenys, kurių tėvai ar vaikai yra dingę be žinios ir kurie savo valia raštu sutiko pateikti savo pavyzdžius lyginamajam DNR tyrimui atlikti; ikiteisminio tyrimo pareigūnai, teismo ekspertinių institucijų darbuotojai, kuriems rekomenduota pateikti DNR ėminius ir kurie sutiko, kad jie būtų paimti; asmenys, kurie dėl kitų priežasčių savo valia pateikia DNR ėminius“.

skiriamas šių duomenų tvarkymui, kuris atliekamas vadovaujantis ne tik LR teisės aktais, nurodytais registro 9 punkte, bet ir ES Parlamento ir Tarybos sprendimais³². Kadangi pagal unikalios DNR duomenis asmens tapatybė yra nustatoma tiksliausiai, tai visos įstaigos³³, kurios teikia šiuos duomenis į registrą, privalo užtikrinti ir atsakyti už pateikiamų duomenų teisingumą, tikslumą ir išsamumą, bei vadovautis ADTAĮ. Tapatybės nustatymo, naudojant DNR duomenis, tikslumo tikimybė yra tas skaičius, kuris pateikiamas teismui. JAV galioja reikalavimas, kad DNR analizė būtų unikali populiacijoje, kurios dydis eile viršija žmonių populiaciją žemėje. Todėl registre numatyta galimybė asmeniui, kurio duomenys įrašyti registre, turėti teisę susipažinti su registre tvarkomais savo duomenimis ir turėti teisę reikalauti, kad būtų ištaisyti neteisingi, papildyti neišsamūs, pašalinti nereikalingi arba neteisėtai surinkti duomenys. Esamų registre biometrinių duomenų (DNR analitės) teikimas ES valstybių narių juridiniams ir fiziniams asmenims atliekamas ta pačia tvarka kaip ir LR juridiniams ar fiziniams asmenims, vadovaujantis LR įstatymais (visų pirma ADTAĮ), kitais teisės aktais ir tarptautinėmis sutartimis. Registro duomenų sauga yra reglamentuojama analogiškai, kaip ir duomenų sauga daktiloskopinių duomenų registre. Už registro duomenų saugą atsako LPKTC ir vadovaujančioji registro tvarkymo įstaiga - Policijos departamentas³⁴.

Habitoskopinių duomenų žinybinis registras³⁵, kuris yra Vidaus reikalų informacinės sistemos (toliau – VRIS) sudėtinė dalis, pradėjo veikti 2013-08-01 reorganizavus arešto ar terminuoto laisvės atėmimo bausmę atlikusių asmenų atpažinimo žymių žinybinį registrą ir dalinai pakeitus jo tvarkytojus, vieni iš kurių šiuo metu yra LPKTC ir Lietuvos kriminalinės policijos biuras (toliau – LKPB). Registro objektai ir jų duomenys šiame darbe yra nagrinėjami biometrikos aspektu. LKPB ir LPKTC šiuo aspektu registre tvarko tokius asmens duomenis: tai skaitmeninis veido atvaizdas; veido skaitmeninio atvaizdo padarymo data;

³² 2008 m. birželio 23 d. Tarybos sprendimas 2008/615/TVR dėl tarpvalstybinio bendradarbiavimo gerinimo, visų pirma kovos su terorizmu ir tarpvalstybinio nusikalstamumu srityje (OL 2008 L 210); 2008 m. birželio 23 d. Tarybos sprendimas 2008/616/TVR dėl Sprendimo 2008/615/TVR dėl tarpvalstybinio bendradarbiavimo gerinimo, visų pirma kovos su terorizmu ir tarpvalstybinio nusikalstamumu srityje, įgyvendinimo (OL 2008 L 210); Europos Parlamento ir Tarybos 1995 m. spalio 24 d. direktyva 95/46/EB, *supra* note 5, 9 str.

³³ Į daktiloskopinį, DNR ir habitoskopinių duomenų žinybinius registrus duomenis teikia Policijos įstaigos; Kalėjų departamentas prie LR teisingumo ministerijos ir jam pavaldžios įstaigos; LR Generalinė ir teritorinės prokuratūros; kitos ikiteisminio tyrimo įstaigos; Valstybės sienos apsaugos tarnyba prie LR vidaus reikalų ministerijos; LR specialiųjų tyrimų tarnyba; Lietuvos kariuomenės Karo policija; LR valstybės saugumo departamentas; Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba prie LR vidaus reikalų ministerijos; LR muitinė; Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas prie LR vidaus reikalų ministerijos; užsienio valstybių teisėsaugos institucijos bei tarptautinės teisėsaugos organizacijos.

³⁴ „Dėl DNR duomenų registro steigimo ir nuostatų patvirtinimo“ *supra* note 30, 50-54 punktai.

³⁵ Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2013 m. gegužės 21 d. įsakymas Nr. 1v-440 „Dėl arešto ar terminuoto laisvės atėmimo bausmę atlikusių asmenų atpažinimo žymių žinybinio registro reorganizavimo į habitoskopinių duomenų registrą“. *Valstybės žinios*. 2013, Nr. 55-2762.

veido skaitmeninio atvaizdo padarymo pagrindas, taip pat ir habitoskopinių asmens duomenų skaitmeninius dokumentus (fotonuotraukas, vaizdo įrašus). LPKTC - tyrimo dokumentuose užfiksuotus nenustatytų asmenų atvaizdus teikia ikiteisminio tyrimo įstaigoms, prokuratūroms, teismams, o taip pat ES valstybių narių ir valstybių, įgyvendinančių Tarybos sprendimus³⁶, teisėsaugos institucijoms. LR institucijų asmens duomenų tvarkymo ir saugos veiksmus reglamentuoja visų pirma ADTAĮ, LR asmens duomenų, tvarkomų vykdant policijos ir teisminį bendradarbiavimą baudžiamosiose bylose, teisinės apsaugos įstatymas³⁷ ir kiti šio registro 6 punkte nurodyti teisės aktai, o asmens duomenų apsaugos organizacinės ir techninės priemonės parenkamos vadovaujantis bendraisiais reikalavimais organizacinėms ir techninėms duomenų saugumo priemonėms, patvirtintais Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos direktoriaus įsakymu³⁸. Asmenys, tvarkantys registro duomenis, privalo pasirašyti pasižadėjimus saugoti registro duomenų paslaptį įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta laiką, nepažeisti ADTA įstatymo. Asmens duomenis, tame tarpe ir biometrinius, į registrą teikia visa eilė įstaigų³⁹, atsižvelgdamos į pagrindinius registro tikslus, nurodytus registro 4 punkte – „tirti nusikalstamas veikas ir užtikrinti jų prevenciją, organizuoti ir vykdyti asmenų paiešką, neatpažintų lavonų, nežinomų bejėgių asmenų tapatybės nustatymą pagal asmens atpažinimo žymes; nustatyti asmens tapatybę siekiant užtikrinti užsieniečių, kurie kompetentingų kontrolės institucijų buvo sulaikyti dėl neteisėto valstybės sienos kirtimo jūra, sausuma ar oru iš trečiosios šalies ir kurie nebuvo gražinti atgal į tą šalį, judėjimo kontrolę“. Sutinkamai su registro nuostatais LPKTC, registro objektams apibūdinti, papildomai naudojasi kitų registru ir informacinių sistemų asmens biometriniuosius duomenimis pagal Priumo⁴⁰ ir kitas sutartis,

³⁶ 2008-06-23 Tarybos sprendimas 2008/615/TVR dėl tarpvalstybinio bendradarbiavimo gerinimo, visų pirma kovos su terorizmu ir tarpvalstybinio nusikalstamumu srityje (OL 2008 L 210, p. 1); 2008-06-23 Tarybos sprendimas 2008/615/TVR dėl tarpvalstybinio bendradarbiavimo gerinimo, visų pirma kovos su terorizmu ir tarpvalstybinio nusikalstamumu srityje, įgyvendinimo veiksmų planu, patvirtintu LR Vyriausybės 2005-03-15 nutarimu Nr. 310 (*Valstybės žinios*, 2009, Nr. 49-195); 2008-06-23 Tarybos sprendimas 2008/616/TVR dėl sprendimo 2008/615/TVR dėl tarpvalstybinio bendradarbiavimo gerinimo, visų pirma kovos su terorizmu ir tarpvalstybinio nusikalstamumu srityje įgyvendinimo (OL 2008 L 210, p.12).

³⁷ LR asmens duomenų, tvarkomų vykdant policijos ir teisminį bendradarbiavimą baudžiamosiose bylose, teisinės apsaugos įstatymas. *Valstybės žinios*, 2011, Nr. 52-2511.

³⁸ Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos direktoriaus įsakymas. *supra* note 10.

³⁹ *supra* note 33.

⁴⁰ 2008 m. birželio 23 d. ES Taryba priėmė sprendimą 2008/615/TVR dėl tarpvalstybinio bendradarbiavimo gerinimo, visų pirma kovos su terorizmu ir tarpvalstybinio nusikalstamumu srityje (dar vadinamą Priumo sprendimu). Sprendime išdėstytos taisyklės, taikomos keitimaisi DNR analitėmis, pirštų atspaudais, transporto priemonių registracijos duomenimis ir informacija apie asmenis, įtariamus rengiant teroristų išpuolius, siekiama sustiprinti nusikalstamų veikų, visų pirma terorizmo ir tarpvalstybinio nusikalstamumo prevenciją ir užtikrinti viešąją tvarką didelių renginių metu. Tarybos sprendimas 2008/615/TVR, OL L 210, 2008. P. 1; Tarybos sprendimas 2008/616/TVR, OL L 210, 2008. P. 12.

taip pat pagal dvišalius susitarimus. LPKTC informacinės sistemos yra integruotos į Lietuvos policijos, VRM ir kitų institucijų infrastruktūrą, siunčiami duomenys į Interpolą ir EURODAC sistemą. Galima daryti išvadą, kad biometriniai duomenys asmenų, kurie yra šio registro objektai, yra renkami ir tvarkomi tik registre nustatytiems tikslams pasiekti.

Ieškomų asmenų, neatpažintų lavonų ir nežinomų bejėgių asmenų žinybinis registras⁴¹, įsteigtas centrinės duomenų bazės "Ieškomi asmenys" pagrindu ir yra VRIS dalis. Registro asmens duomenų tvarkymo tikslas yra tapatybės nustatymo organizavimas ir vykdymas. Registro objektų, kurie nurodyti registro 3 punkte, kaupiamus biometrinius duomenis (veido vaizdo fotografija, daktiloskopiniai duomenys, DNR analizė) teikia Valstybės institucijos ir įstaigos⁴², kai yra paskelbiama asmens paieška. Šie duomenys visada nedelsiant yra sutikrinami su susijusių registrų duomenimis ir įrašomi į registro duomenų bazę. Pagrindiniai įstatymai, kurie reglamentuoja registro tvarkymą yra ADTAĮ, LR policijos įstatymas, LR asmens duomenų tvarkomų vykdant policijos ir teisminių bendradarbiavimą baudžiamosiose bylose, teisinės apsaugos įstatymas (Valstybės žinios, 2011, Nr. 52-2511), kurie užtikrina registro duomenų rinkimo ir saugos reikalavimus. Registro nuostatos reglamentuoja galimybę fiziniam asmeniui, kurio biometriniai duomenys tvarkomi registre, susipažinti su jais ir gauti juos neatlygintinai kartą per kalendorinius metus. Visiems juridiniams asmenims, nurodytiems registro 49.2-49.8 punktuose ir atliekantiems jų tiesiogines funkcijas, asmens biometriniai duomenys taip pat teikiami nemokamai. Reikia atkreipti dėmesį į tai, kad registro tvarkytojai pateikę duomenų gavėjams netikslus duomenis „privalo per 10 darbo dienų nuo informacijos apie registro duomenų netikslumus gavimo dienos patikrinti pateiktą informaciją ir, jai pasitvirtinus, ištaisyti netikslumus bei raštu informuoti apie tai duomenų gavėją, o informacijai nepasitvirtinus - raštu pranešti informaciją pateikusiam registro duomenų gavėjui apie atsisakymą ištaisyti netikslumus“⁴³. Registro 55 punkte nurodoma, kad už duomenų sauga yra atsakingos visos šio registro tvarkymo įstaigos, kurių kiekviena atsako už savo kuruojamą sritį, pvz.: centrinio kompiuterio patalpų, į kurias

⁴¹ LR Vidaus Reikalų Ministro 2006 m. birželio 20 d. įsakymas Nr. 1V-232 „Dėl ieškomų asmenų, neatpažintų lavonų ir nežinomų bejėgių asmenų žinybinio registro“. *Valstybės žinios*, 2006-06-24, Nr. 71-2652.

⁴² Į ieškomų asmenų, neatpažintų lavonų ir nežinomų bejėgių asmenų žinybinį registrą duomenis teikia Generalinė prokuratūra ir teritorinės prokuratūros; teismai; sveikatos priežiūros įstaigos; Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba ir Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas prie LR VRM; Lietuvos kariuomenės Karo policija; LR specialiųjų tyrimų tarnyba; Muitinės kriminalinė tarnyba; LR valstybės saugumo departamentas, kaip ikiteisminio tyrimo įstaiga; teritorinės policijos įstaigos; kitos ikiteisminio tyrimo įstaigos; Valstybės sienos apsaugos tarnyba prie LR VRM; užsienio valstybių teisėsaugos institucijos bei tarptautinės teisėsaugos organizacijos.

⁴³ LR Vidaus Reikalų Ministro 2006 m. birželio 20 d. įsakymas Nr. 1V-232, *op. cit.* 41, 51 punktas.

pateikimas būtų ribotas, įrengimą; asmenų, tvarkančių registro duomenis, leidimų dirbti su duomenimis sistemos funkcionavimą; registruoja duomenų gavėjus; asmenims tvarkantiems duomenis; suteikia teisę dirbti su šiais duomenimis LR VR ministro nustatyta tvarka ir kitas sritis. Registre numatyta ir asmenų, kurie tvarko registro duomenis atsakomybė. Asmuo privalo pasirašyti pasižadėjimus saugoti duomenų paslaptį įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta laiką, nepažeisti LR ADTAĮ. Už neteisėtą registro duomenų paskelbimą, perdavimą, pakeitimą ar sunaikinimą yra numatyta atsakomybė įstatymų nustatyta tvarka.

Atsižvelgiant į aukščiau pateiktų registų teisinių nuostatų analizę, surenkant, panaudojant ir apsaugant asmens biometrinius duomenis, būtina atkreipti dėmesį į LR baudžiamojo proceso kodekso 156 str., kuriame yra nustatyta, kad „ikiteisminio tyrimo pareigūno ar prokuroro nutarimu, įtariamasis, o teismo nutartimi kaltinamasis, gali būti fotografuojami, filmuojami, matuojami, gali būti paimami jų rankų atspaudai ir pavyzdžiai genetinei daktiloskopijai nepriklausomai nuo įtariamojo, kaltinamojo nesutikimo“⁴⁴. Tokiu būdu vykstant baudžiamajam persekiojimui, ar vadovaujantis Policijos veiklos įstatymu, yra galimybė gauti asmens biometrinius duomenis ir juos įtraukti į policijos žinybinius registrus net ir asmeniui nesutinkant.

Apibendrinus pagrindinių valstybės ir žinybinių registų, bei informacinių sistemų, kuriuose kaupiama informacija apie asmens biometrinius duomenis, teisinį šių duomenų surinkimo, panaudojimo ir apsaugos reglamentavimą, galima daryti išvadą, kad šiuose visuose teisės aktuose yra atsižvelgiama į pagrindinius LR teisės aktus, kurie reglamentuoja asmens duomenų tvarkymą, panaudojimą ir saugumą. Taip pat reikia pažymėti, kad LR teisės aktai reglamentuojantys biometrinių duomenų tvarkymą, akcentuoja būtiną šio proceso atlikimo teisėtumą, vadovavimasi proporcingumo principu, o duomenų naudojimą leidžia tik tam tikslui, kuriam jie buvo renkami. Neretai patys duomenų subjektai yra suinteresuoti savo biometrinių duomenų tvarkymu: tokiu būdu asmens tapatybė patvirtinama žymiai greičiau, užtikrinčiau, nei atliekant fizinę asmens tapatybės patikrą. VDAI daugiau dėmesio skiria visuomenės informavimui asmens duomenų tvarkymo klausimais rengdama konferencijas, viešąsias konsultacijas, informacinius biuletenius, pranešimus spaudai ir t.t. Yra parengta ir

⁴⁴ Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodeksas. *Valstybės žinios*, 2002.04.09, Nr.: 37- 1341; *Valstybės žinios*, 2002.05.08, Nr.: 46.

viešoji konsultacija dėl pirštų atspaudų ir pagal juos sukurtų modelių tvarkymo⁴⁵, kurioje išsamiai išaiškinta, kaip taikyti ADTAI, naudojant tokias biometrines sistemas. Tačiau tokios informacijos visuomenei reikia teikti daugiau, nes dėl informacijos stokos gali atsirasti ir iškreiptas visuomenės suvokimas apie biometrinių sistemų panaudojimo principus ir tikslus.

STATISTINIAI DUOMENYS

Šiuo metu LPKTC keičiasi DNR duomenimis su 12 ES valstybių narių teisėsaugos institucijų, daktiloskopiniais duomenimis – 10 valstybių. Remiantis statistiniais duomenimis 2013-01-01 dienai, DNR duomenų registre yra 69 056 DNR analitės, 2012 m. yra nustatyti 345 sutapimai. Daktiloskopinių duomenų registre yra 210 232 pirštų atspaudų, 57 656 delnų atspaudų, 20 000 skaitmeninių veido ir ypatingų žymių atvaizdų. Identifikuota 639 asmenų, iš jų 257 naudojant greitojo identifikavimo įrenginius. Per 2013 m. pagal Priumo sutartį buvo nustatyta daugiau kaip 1200 sutapimų, o 2014 m. per 1-ąjį pusmetį 754⁴⁶. Tai padėjo Lietuvos ir kitų šalių pareigūnams efektyviai išaiškinti šimtus nusikalstamų veikų, atpažinti ir surasti asmenis, o gyventojai galėjo jaustis saugiau.

IŠVADOS

Atlikta LR teisės aktų, reglamentuojančių asmens biometrinių duomenų rinkimą, tvarkymą, naudojimą ir saugą, analizė. Išnagrinėti pagrindiniai Seimo ir Vyriausybės teisės aktai reglamentuojantys asmens biometrinių duomenų tvarkymą, nustatytos šių aktų sąsajos su analogiškais ES teisės aktais. Nustatyta, kad išnagrinėti teisės aktai yra harmonizuoti su ES teisės aktais ir užtikrina žmogaus privataus gyvenimo neliečiamumo teisę tvarkant jo asmens duomenis. Atkreiptas dėmesys į tai, kad ADTA įstatyme, biometriniai asmens duomenys, būdami fizinio, fiziologinio, psichologinio, pobūdžio asmens požymiais, yra ADTAI sąvokos „asmens duomenys“ dalis, nes atskirai sąvokos „biometriniai asmens duomenys“ ADTAI nėra.

Atlikta teisės aktų, kurie reglamentuoja asmens biometrinių duomenų panaudojimą asmens tapatybę patvirtinančiuose dokumentuose, analizė parodė, kad šių aktų teisinės

⁴⁵ Viešoji konsultacija dėl pirštų atspaudų ir pagal juos sukurtų modelių tvarkymo
//http://www.ada.lt/images/cms/File/viesos%20konsultacijos/pirstu_anspau.pdf; prisijungimo laikas: 2014-09-08.

⁴⁶ LPKTC veiklos ataskaitos. http://kpc.policija.lt/veikla/planai_ir_ataskaitos.html; prisijungimo laikas: 2014-09-19.

nuostatos reglamentuojančios asmens biometrinių duomenų panaudojimą yra suderintos su atitinkamų dokumentų įstatymų prieduose nurodytais ES teisės aktais.

Apibendrinus pagrindinių valstybės ir teisėsaugos institucijų žinybinių registrų, kuriuose kaupiama informacija apie asmens biometrinius duomenis, teisinį duomenų surinkimo, panaudojimo, apsaugos ir tvarkymo reglamentavimą, galima daryti išvadą, kad visų šių registrų nuostatose yra visada atsižvelgiama į pagrindinių LR teisės aktų reikalavimus, kuriuose akcentuojamas būtinas šio proceso atlikimo teisėtumas, vadovavimasis proporcingumo principu, o duomenų naudojimas yra leidžiamas tik tam tikslui, kuriam jie yra renkami. Analizuojant registrų nuostatas, atkreiptas dėmesys į tas nurodytas asmenų kategorijas, kurių biometriniai duomenys gali būti paimti, įtraukti į šiuos registrus ir juose tvarkomi neatsižvelgiant į šių asmenų sutikimą, bet atsižvelgiant į ADTAĮ, policijos veiklos įstatymo, bei LR baudžiamojo proceso kodekso reikalavimus.

Atlikta LPKTC, kuris yra pagrindinis nagrinėjamų registrų biometrinių duomenų tvarkytojas, 2011 – 2014 m. veiklos analizė akivaizdžiai parodė, kad šio Centro tvarkomi asmens biometriniai duomenys padeda Lietuvos ir kitų šalių pareigūnams efektyviai atskleisti ir išaiškinti šimtus nusikalstamų veikų, atpažinti ir surasti dingusius ar ieškomus asmenis, atlikti viešosios tvarkos ir visuomenės saugumo užtikrinimo prevenciją.

LITERATŪRA

1. Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodeksas. *Valstybės žinios*, 2002.04.09, Nr.: 37-1341; *Valstybės žinios*, 2002.05.08, Nr.: 46.
2. Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymas. Nr. 1-1374. *Valstybės žinios*, 1996.07.03, Nr.: 63-1479; *Valstybės žinios*, 2008.02.23, Nr.: 22-804).
3. Lietuvos Respublikos policijos veiklos įstatymas. *Valstybės žinios*. 2000, Nr. 90-2777; *Valstybės Žinios*. 2000, Nr.: 101.
4. Lietuvos Respublikos policijos veiklos įstatymo 1, 2, 3, 6², 7, 11, 12, 15, 16, 18, 19 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymas. *Valstybės Žinios*. 2009, Nr. 130- 5637.
5. Lietuvos Respublikos gyventojų registro įstatymas. *Valstybės žinios*. 1992, Nr. I-2237.
6. Lietuvos Respublikos paso įstatymas. Nr. IX-590. 2001-11-08. *Valstybės žinios*, 2001, Nr. 99-3524.
7. Lietuvos Respublikos tarnybinio paso įstatymas. *Valstybės žinios*. 2000, Nr. 7-178.
8. Asmens tapatybės kortelės įstatymas. *Valstybės žinios*. 2001, Nr. 97-3417.
9. Įstatymas dėl užsieniečių teisinės padėties. *Valstybės žinios*. 2004, Nr. 73-2539.
10. Lietuvos Respublikos asmens duomenų, tvarkomų vykdant policijos ir teisminį bendradarbiavimą baudžiamosiose bylose, teisinės apsaugos įstatymas. *Valstybės žinios*, 2011, Nr. 52-2511.
11. Lietuvos policijos generalinio komisaro 2007 m. vasario 5 d. įsakymas Nr. 5-V-88. „[Dėl Lietuvos policijos daktiloskopinių duomenų registro steigimo](#)“. *Valstybės Žinios*. 2007, Nr. 19-751.

12. Lietuvos policijos generalinio komisaro 2011 m. sausio 20 d įsakymas Nr. 5-V- 42. „Dėl DNR duomenų registro steigimo ir nuostatų patvirtinimo“. *Valstybės žinios*. 2011, Nr.10-475.
13. Lietuvos Respublikos Vidaus reikalų ministro 2013 m. gegužės 21 d. įsakymas Nr. 1v-440 „Dėl arešto ar terminuoto laisvės atėmimo bausmę atlikusių asmenų atpažinimo žymių žinybinio registro reorganizavimo į habitoskopinių duomenų registrą“. *Valstybės žinios*. 2013, Nr. 55-2762.
14. Lietuvos Respublikos Vidaus reikalų ministro 2006 m. birželio 20 d. įsakymas Nr. 1V-232 „Dėl [ieškomų asmenų](#), [neatpažintų lavonų](#) ir [nežinomų bejėgių asmenų](#) žinybinio registro“. *Valstybės žinios*, 2006-06-24, Nr. 71-2652.
15. Europos Parlamento ir Tarybos 1995 m. spalio 24 d. direktyva 95/46/EB „Dėl asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo.“ [1995] OL L 281, 23.11.1995, p. 31.
16. Valstybinės asmens duomenų apsaugos inspekcijos direktoriaus 2008 m. lapkričio 12 d. įsakymas Nr. 1T-71(1.12) „Dėl bendrųjų reikalavimų organizacinėms ir techninėms duomenų saugumo priemonėms patvirtinimo. *Valstybės žinios*. 2008, Nr. 135- 5298.
17. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2252/2004 2004 m. gruodžio 13 d. „Dėl valstybių narių išduodamų pasų ir kelionės dokumentų apsauginių savybių ir biometrikos standartų“ [2004] OL L 385/1.
18. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 444/2009 2009 m. gegužės 28 d. iš dalies keičiantis Tarybos reglamentą (EB) Nr. 2252/2004 „Dėl valstybių narių išduodamų pasų ir kelionės dokumentų apsauginių savybių ir biometrikos standartų“ [2009] OL L 142/1.
19. Machine Readable Travel Documents. Doc 9303. V2. Specifications for electronically enabled passports with biometric identification capability. http://www.icao.int/publications/Documents/9303_p1_v1_cons_en.pdf
20. Žmogaus teisių stebėjimo instituto 2011m. veiklos ataskaita. Vilnius, 2012. https://www.hrmi.lt/uploaded/PDF%20dokai/Ataskaita_ZTSI_GALUTINE_2011_1.pdf - prisijungimo laikas: 2014-09- 24.
21. [LPKTC 2012 m. veiklos ataskaita](#). 2012. http://ktc.policija.lt/lt/veikla/planai_ir_ataskaitos.html; prisijungimo laikas: 2014-09-19.
22. Viešoji konsultacija dėl pirštų atspaudų ir pagal juos sukurtų modelių tvarkymo /http://www.ada.lt/images/cms/File/viesos%20konsultacijos/pirstu_anspaud.pdf ; prisijungimo laikas: 2014-09-08.

PERSONAL USING BIOMETRIC DATA, AUTHENTICATING BIOMETRIC APPROACH, THE LEGAL REGULATORY ANALYSIS OF THE REPUBLIC OF LITHUANIA

Olga Trukšina*

Vilnius district police headquarters Vilnius city Second

Raimondas Vasiliauskas**

Mykolas Romeris University

Summary

Personal biometric identification methods and created on the basis of the emerging new system, after 2001 act of terrorism in the United States, has become a promising high-tech field, capable of greater public safety.

Biometric system, personal identification process takes a wider application in law enforcement, information systems, health care, the financial sector, the entrance to the high security buildings and areas of protection and control systems in many other areas.

Unique biometric data (facial shape features, finger and palm prints, palm shape, iris and retina, voice timbre, ear shape, DNA, typing rhythm, signature, gait, and so on) is used in an automatic

personal identification procedures, which require a whether the person is, as it presents itself, and identity authentication procedures when the biometric system identifies a person, distinguishing him from other persons whose biometric data is stored in databases.

Biometric systems use the main goal is to be identified and / or the identity of the individual, and their use is often associated with law enforcement authorities in the case of biometric data such as facial image, fingerprint and / or palm prints, or signature is used for investigation of criminal offenses.

The article analyzes the relevant person using biometric data legal aspect.

Dealt with Lithuanian legislation, which regulates the processing of these data conditionally divided into two groups. The first group includes legislation that enough fully reflect the key EU and ICAO provisions of the legislation governing the protection of the privacy issues related to the biometric data of a person, the taking, use, management and protection. The second group includes the Lithuanian authorities (Ministry of Interior, Police, border guards, customs and special services) legislation which regulated persons were involved in law enforcement horizons, biometric data collection with the use and storage.

Keywords: teisinis reguliavimas, tapatybės nustatymas, asmens biometriniai duomenys, asmens duomenų tvarkymas ir apsauga

Olga Trukšina*, Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Vilniaus miesto antrojo policijos komisariato Kriminalinės policijos skyriaus vyresnioji tyrėja. Mokslinių interesų kryptys – baudžiamoji teisė, baudžiamojo proceso teisė, kriminologija, biometrinės sistemos.

Olga Trukšina*, Vilnius district police headquarters Vilnius city Second police unit Senior investigator of Criminal police. Research interests: Criminal law and Procedure, criminology, biometric systems.

Raimondas Vasiliauskas**, Mykolas Romeris universiteto Viešojo saugumo fakulteto Valstybės sienos apsaugos katedros docentas, technikos mokslų daktaras, 98 mokslinių straipsnių ir darbų autorius. Mokslinių interesų kryptys – holografinės interferometrijos taikymas kriminalistikoje, biometrija.

Raimondas Vasiliauskas**, Mykolas Romeris University Faculty of Public Security Department of State Border Guard, Associate Professor Doctor of Technical Sciences, author of 98 research articles and works. Research interests - holographic interferometry in crime, biometrics.